

Preek over Johannes 2,1-11 (Avondmaalsviering) – Jezus geeft acte de présence

Voorzang: Psalm 24, 1

Votum en Groet

Zingen: Psalm 24, 2 en 3

Gebed

Schriftlezingen: Jesaja 62,1-5 en Johannes 2,1-11

Zingen: Gezang 34, 1. 3 en 6

Verkondiging van Johannes 2,1-11

Zingen: Gezang 160, 2 en 3

Formulier

Geloofsbelijdenis

Zingen: Gezang 262, 1 en 2

Viering van het avondmaal

Lofzegging

Zingen: Gezang 229, 2 en 5

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Gezang 312

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Geboorte, huwelijk en dood – dat zijn de grote momenten in het menselijk bestaan.

Er is geen gebeurtenis te bedenken, die belangrijker zijn dan deze drie.

Geboorte, huwelijk en dood.

De bruiloft staat tussen de beide andere in.

En ze heeft met beide iets gemeenschappelijk.

Met de geboorte deelt de bruiloft de vreugde om het geschapen leven.

Met de dood deelt de bruiloft de last van het geschonden leven.

Wij maken van de bruiloft een feest.

Wij vieren de liefde, die twee mensen in elkaar vonden.

Dat is toch ook iets om te vieren.

Dat een jongen en een meisje vertrouwen hebben gekregen in elkaar.

Zoveel vertrouwen, dat ze het aandurven het leven met elkaar te delen.

Zo is de bruiloft het feest van liefde en trouw.

En het is ook het feest van het nieuwe begin.

Daarom hult de bruid zich in een nieuwe jurk.

En de bruidegom steekt zich in een nieuw pak.

De bruiloft is het feest dat zich richt op de toekomst.

Zo draagt de bruiloft iets in zich van het allereerste begin.

Toen de schepping nog jong was.

Toen de hof van Eden nog baadde in het zonlicht van de aanvang van alle dingen.

Toen de mens ontwaakte uit een diepe slaap en verrast de vrouw aan zijn zijde vond.

En het eerste lied van vervuld verlangen werd gezongen:

*Eindelijk een mens als ik,
hetzelfde vlees, hetzelfde bloed;
zij hoort bij mij,
want uit mij is zij genomen.*

Elke bruiloft grijpt weer terug op dat begin.

En het richt zich vol verwachting op de toekomst.

Twee mensen lopen hand in hand het onbekende land binnen.

Om daar elkaar tot vreugde en tot steun te zijn.

Om elkaar geborgenheid te bieden voor het leven.

Maar als ik dat zo zeg – elkaar tot steun zijn, geborgenheid bieden – dan klinkt daarin al door, dat er iets gebeurd is sinds de schepping.

Want het huwelijk is een bedreigd huwelijk.

Bedreigd door wat van buiten komt:

tegenslagen,
perioden van ziekte
of van economische malaise
of van politieke onrust.

Bedreigd door wat van binnen komt:

botsing van karakters,
verschil in mentaliteit en in levenshouding,
sleur,
gebrek aan vastberadenheid om de eens gegeven belofte ook na te komen.

En zo draagt het huwelijk de dood in zich.

Het huwelijk staat tussen geboorte en dood.

Met de geboorte deelt het de vreugde om het leven.

Met de dood draagt het de last van de eindigheid en de beperktheid van het leven.

De huwelijksnood is de nood van het menselijk bestaan.

De ontoereikendheid van de kracht en de wil om elkaar vast te houden.

Het tekort schieten in het vermogen het leven voor elkaar tot een feest te blijven maken.

Vroeg of laat raakt de wijn op, die het bestaan smaak geeft.

De vreugde verdoft.

Idealen verbleken.

Verwachtingen komen niet uit.

Dromen spatten uiteen.

Het leven wordt grauw en doods.

Ze hebben geen wijn! zegt Maria tegen Jezus.

De wijn is op!

Wat een afgang voor het bruidspaar!

Zonder wijn kan het feest niet doorgaan.

Dit zal hen nog jaren worden nagedragen.

Het is als een onuitwisbare vlek op de mooie bruidsjurk.

Wel water genoeg, maar geen wijn.

Je zult je gasten uitnodigen voor een feestelijk diner met vijf gangen.

En op het moment suprême blijkt dat er alleen maar patat met appelmoes is.

Je gaat toch door de grond!

Maria merkt dat er iets mis gaat.

En zij deelt haar zorg met haar oudste zoon.

Ze hebben geen wijn meer!

Met deze opmerking verwoordt ze de grote verlegenheid van dat moment.

Ze hebben geen wijn meer!

Hoe moet dat nou?

Het is een verlegenheid die we in dit evangelie vaker tegenkomen.

B.v. in hoofdstuk 5 bij de man die al 38 jaar verlamd is en niemand heeft, die hem naar het genezende water brengen kan.

Of in hoofdstuk 6: het verhaal van de vijfduizend mensen die eten moeten hebben en er zijn maar vijf broden en twee visjes!

Of in hoofdstuk 11: het verhaal van Lazarus die al vier dagen in het graf ligt.

Welke hoop is daar nog te bieden?

Stuk voor stuk situaties van diepe verlegenheid.

Van menselijke onmacht, die niets weet te beginnen.

Maar al die situaties van onze vérlegenheid blijken Jezus' gelegenheid.

Waar wij geen oplossing meer kunnen bedenken, komt Jezus met een doorbraak.

In het evangelie naar Johannes komt het wonder telkens wanneer de mens heeft aangegeven geen uitweg meer te weten.

Jezus' reactie op de opmerking van Maria, laat haar iets verwachten.

En ze seint het keukenpersoneel in, dat ze moeten doen wat Jezus hun opdraagt.

Dus scheppen ze gehoorzaam zes enorme vaten vol met water als Hij dat zegt.

En dus lopen ze met dat water naar de ceremoniemeester.

Alstublieft! We hebben een nieuwe voorraad aangeboord!

Wilt u even voorproeven?

En de ceremoniemeester laat verrast de bruidegom komen.

Wat ben jij er voor eentje!

Wie bewaart er nu de beste wijn voor het laatst?

Want als de gasten door het vele drinken al niet meer goed proeven wat ze drinken, dan is het toch zonde dat ze de beste wijn het laatst geserveerd krijgen?

En dan eindigt het verhaal met de mededeling dat het veranderen van water in wijn het begin van Jezus' tekenen is geweest.

Merkwaardig!

Dat dit de start is van Jezus' optreden.

Wat heeft dat nou voor zin gehad?

Dat op een boerenbruiloft door Jezus' ingrijpen wat meer wijn gedronken is?

Het lijkt verdraaid veel op een kunstje om indruk te maken.

Jezus als een soort Harry Potter?

Is dat niet wat goedkoop?

Maar voor Johannes is dit optreden van Jezus in Kana van het hoogste belang.

Hij typeert het als het begin van zijn tekenen.

Zo is Jezus begonnen!

Met dit teken geeft Jezus acte de présence.

Met dit teken treedt Jezus naar voren.

En dat is niet toevallig.

Door het zo te zeggen – 'dit heeft Jezus gedaan als begin van zijn tekenen' – roept Johannes het begin van zijn evangelie in herinnering.

In het begin was het Woord...

En dat riep weer Genesis 1 in gedachten.

Nu Jezus, het Woord van God verschenen is, nu breekt een nieuwe schepping aan.

De oude schepping, die onder de macht van de boze is gekomen, is voorbijgegaan.

De nieuwe schepping begint.

Het bruidspaar van Kana is in dit verhaal als het eerste mensenpaar.

Ze treden het nieuwe Rijk van God binnen en ze drinken als eerste de goede wijn.

Nu Jezus is gekomen is de wijn beter.

Is het water beter als levend water.

Is het brood beter als brood van het leven.

De nieuwe werkelijkheid wordt zichtbaar in de tekenen die Jezus doet.

Dat nieuwe hebben we zelf niet in huis.

In vs. 9 lezen we van de ceremoniemeester dat hij niet wist waar de wijn vandaan kwam.

Dat is ook weer zo'n motief dat in dit evangelie telkens terug komt als het om Jezus zelf gaat.

Uiterlijk komt Hij uit Galilea en stamt Hij van aardse ouders.

Maar in wezen heeft Hij een hogere oorsprong.

Hij kwam van boven, bij de hemelse Vader vandaan.

Ook zijn onderwijs en zijn gaven stammen van Hem, die Hem zond.

Wat Hij te bieden heeft, komt niet uit onze eigen wereld op.

Maar wat Jezus te bieden heeft – waar kan Hij dat beter tonen dan op een bruiloft?
Een bruiloft – dat roept het beeld op van het mensenleven op z'n best.
In de Bijbel is een huwelijk hét beeld van liefde en genegenheid.
Maar nog meer dan dat is het ook een beeld voor de verhouding tussen God en zijn volk.
God als de bruidegom en Israël zijn bruid.

Maar wat tussen mensen gebeurt, vindt ook plaats in de relatie van mensen tot God.
Ook daar blijft het niet mooi en goed zoals het begon.
Het lijkt spannender en meer belovend om het eens met een ander te proberen.
En zo loopt Israël andere goden achterna.
De profeten van Israël zijn daar hoogst verontwaardigd over.
Over de afval en de ontrouw van Israël.
En Israël raakt in ballingschap en Jeruzalem valt in puin.
Kan het nog goed komen tussen God en zijn volk?

Ja, Jesaja gelooft daarin.
God zelf herstelt de breuk.
Jeruzalem, je krijgt een nieuwe naam, hoorden we Jesaja zeggen.
Je zal niet langer *verlaten vrouw* heten en je land niet langer *verwoest gebied*.
Je zult Gods lieveling genoemd worden en je land zal *gelukkig getrouwd* heten.
En dat is waar Jezus garant voor staat.

Wij laten de vreugde ons ontglippen en wij laten het feest verzanden.
Bij ons verwatert het leven.

Kent u dat verhaal van die bruiloft van een stel dat maar weinig geld had?
Toch wilden ze graag een groot feest geven om hun liefde te vieren.
Toen vroegen ze alle bruiloftsgasten zelf een fles wijn mee te nemen.
Bij de ingang van de feestzaal stond een groot vat en daar kon ieder zijn fles in leeg gieten.
Dan zouden ze samen van elkaars wijn drinken.

Het feest begon.
Er kwamen veel gasten.
En het vat raakte tot de rand toe vol.
De wijn werd ingeschonken in stenen bekers.
En ieder hief zijn beker op het geluk van het bruidspaar.
Ze namen een flinke slok en ze proefden ... water!
De gasten hadden allemaal een fles water in het vat leeggegooid.
Lekker goedkoop.
Eén fles water op heel zo'n vat – wie zou dat merken?
Zo bederven wij het feest door niet te doen wat van ons verwacht wordt.
En wij zijn onmachtig om het zelf weer op gang te brengen.

Maar Jezus schept een nieuw begin!
Hij biedt wijn in ongekende overvloed.

Ja, die overvloed, moppert iemand.
Zes vaten – goed voor zijn vijf- à zeshonderd liter wijn.
Was dat niet wat overdreven?
Had het misschien ook een beetje minder mogen zijn?
Een oude kerkvader heeft eens gezegd: *Ja, maar ze hebben toen niet alles opgedronken.*
Elke keer als in ons midden de tafel gereed staat, drinken wij er ook nog van.
En zo is het.
De overvloed die Jezus ons biedt raakt niet meer op.
We delen tot in eeuwigheid brood en beker.
Leven in overvloed.
Alle dagen en van nu aan tot in eeuwigheid.

Tot we bij onze Heer aan tafel zitten aan het bruiloftsmaal van het Lam.

En dan zullen wij tegen onze bruidegom zeggen: *U hebt de beste wijn voor het laatst bewaard.*

AMEN.

09-02-2003